

Spolupráce „stakeholderů“ při zajišťování potřebné pomoci a podpory osobám s PAS a jejich rodinám v Olomouckém kraji

Zbyněk Vočka

Olomouc

2. 10. 2018

Spolupráce „stakeholderů“

- jsou kraje (krajské úřady) tím správným subjektem pro zajišťování spolupráce všech stakeholderů?
  - koordinační role v oblasti poskytování sociálních služeb a sociální práce
    - rodiny s osobami s PAS jsou (minimálně) ohroženy sociálním vyloučením
  - informace z oblasti školství a vliv na tuto oblast
  - omezený vliv na oblast zdravotnictví (zásadní vliv zejména zdravotní pojišťovny)

Spolupráce „stakeholderů“

- kdo jsou stakeholderi?
  - „...jedinci, skupiny či jiné firmy nebo organizace nějak svázané s organizací. Je to tedy kdokoliv, kdo nějakým způsobem přichází do kontaktu s vaší firmou a jeho život nebo fungování vaše firma nějakým způsobem ovlivňuje. Je jedno jestli je ovlivnění přímé nebo nepřímé.“ (zdroj: <https://managementmania.com/cs/zajmove-skupiny>)
- ve vztahu k zajištění pomoci lidem (rodinám) s PAS
  - kraj (krajský úřad), obce, obce s rozšířenou působností (OÚORP), OSSZ, ÚP ČR, MPSV
  - poskytovatelé sociálních služeb
  - poskytovatelé zdravotních služeb
  - školy a školská zařízení
  - rodiny, v nichž žije osoba s PAS, a osoby s PAS

Sociální služby pro osoby s PAS

- východiska

- nedostatek sociálních služeb pro osoby s PAS (obecně známý fakt), jak konstatovala i veřejná ochránkyně práv
- kraje mají povinnost zajišťovat dostupnost sociálních služeb (potvrzeno Ústavním soudem)

- VOP

- stěžejním nástrojem pro zajištění dostupnosti sociálních služeb je jejich plánování
    - obce mají v systému plánování zajištění dostupnosti sociálních služeb významnou a v mnohém nezastupitelnou roli

Sociální služby pro osoby s PAS?

- podle Thorové: „*Kvůli enormní psychické a sociální zátěži se rodina mnohdy rozpadne či psychicky vyčerpá. Osoby s autismem s nejtěžším typem poruchy nemají nabídku odlehčovacích a pobytových služeb, protože se o takto rizikového a problémového klienta nedokážou postarat a služba je extrémně finančně náročná, na což se většině institucí nedaří seznat peníze. **Dochází tak k paradoxní situaci, že rodinám s nejtíže postiženými dětmi se dostává nejméně podpory.***“
- Twigg a Atkin definují tzv. **paradox rodinné péče**, kdy se rodinní pečující starají o blízkého člověka vyžadujícího tak náročnou péči, že ho sociální služby odmítly přijmout či ho „vrátily“ domů s odůvodněním, že jde o případ pro jejich službu příliš komplikovaný

Sociální služby pro osoby s PAS?

Zdroj: ŠPORCLOVÁ, Veronika. Autismus od A do Z. V Praze: Pasperta, 2018. ISBN 978-80-88163-98-5., str. 82, Výsledek dotazníkového šetření, Nautis, 2016

Sociální služby pro osoby s PAS?

- podle Ministerstva zdravotnictví Velké Británie
  - je pro orgány veřejné správy důležité znát počet osob s PAS
  - veřejná správa může činit informovaná rozhodnutí týkající se investic do služeb pro dospělé s PAS, pokud
    - má informaci o počtu těchto osob a
    - druzích podpory, kterou potřebují

Sociální služby pro osoby s PAS?

- za tímto účelem doporučuje
  - sdílet informace zdravotních a sociálních služeb o osobách s PAS,
  - zlepšit diagnostiku a zajištění její dostupnosti,
  - sdílet informace poskytujících své služby dětem a dospělým osobám s PAS a
  - spolupracovat s dobrovolnickými skupinami

Osoby s PAS v OK

- neexistují (zatím zcela) validní data pro plánování rozvoje sociálních služeb
- možno vycházet
  - z odhadů na základě odborné literatury
  - vlastního šetření kraje
    - přináší informace o geografickém rozložení potřeb (skutečných)
    - je odvislé od ochoty všech subjektů informovat rodiny a od ochoty rodin poskytnout informace
      - možnost prezentovat potřeby (nezbytné pro plánování)

Osoby s PAS v OK

- odhady
  - v roce 2018 v OK cca 1100 dětí ve věku 0 – 11 let, kteří žijí s PAS
  - výpočet proveden na základě současné odborné literatury
    - každé 1 ze 68 dětí (1 chlapec ze 42 a 1 dívka ze 189)
    - v letech 2007 – 2016 by se tak průměrně v Olomouckém kraji ročně narodilo 81 chlapců a 17 dívek s PAS

Osoby s PAS v OK

- vlastní šetření Olomouckého kraje
  - prostřednictvím dotazníku určeného rodinám, v nichž žije osoba/y s PAS
  - k dispozici na webu Olomouckého kraje ke stažení nebo vyplnění v el. formě
  - informace prostřednictvím poskytovatelů sociálních služeb nebo školských zařízení
  - aktuálně k dispozici 68 vyplněných dotazníků

Osoby s PAS v OK

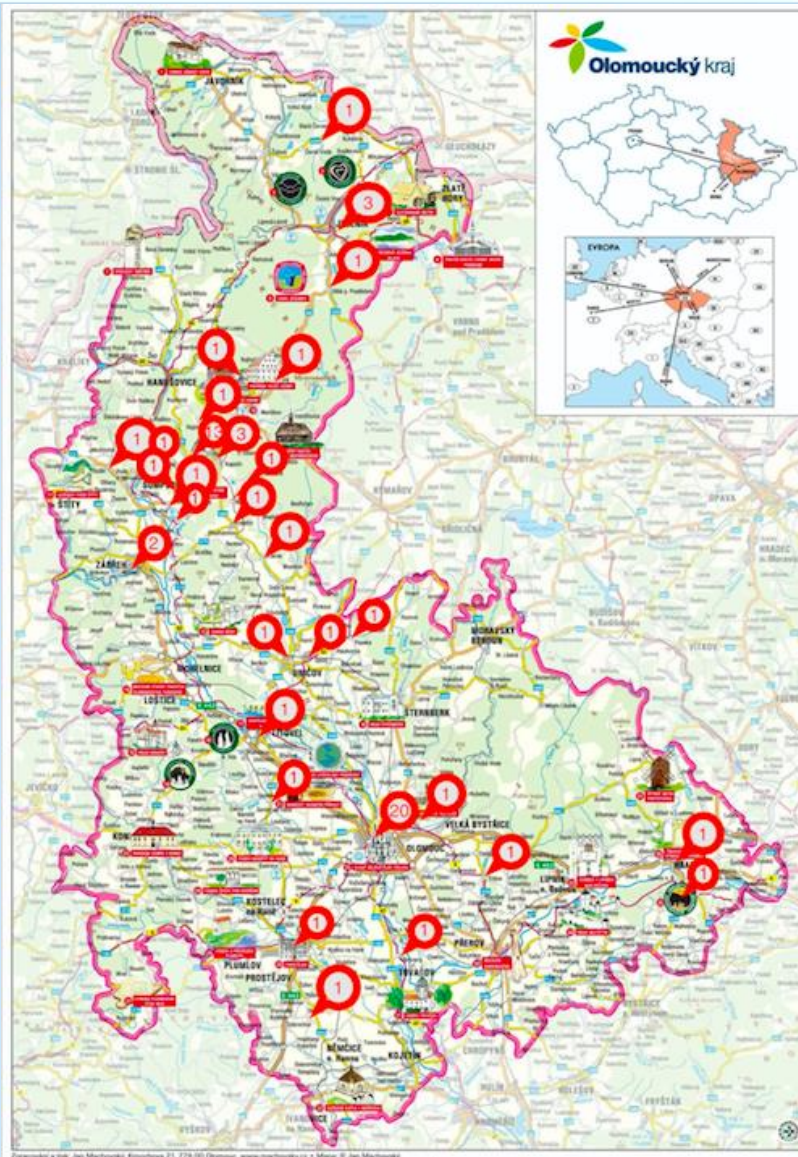
- vlastní šetření Olomouckého kraje
  - 55 mužů/chlapců a 13 žen/dívek
  - věková struktura
    - 4 – 7 let: 17 osob
    - 8 – 17 let: 38 osob
    - 19 – 30 let: 13 osob
  - + další „anonymní“ dotazníky (neposkytují dostatečné informace)

Osoby s PAS v OK

– rozložení podle ORP

ORP	Počet
Hranice	2
Jeseník	5
Litovel	2
Olomouc	20
Prostějov	2
Šumperk	28
Uničov	3
Zábřeh	2
neuvedeno	1

Osoby s PAS v OK

Osoby s PAS v OK

- statistické informace z oblasti školství

	Spec. školy	Běžné třídy
MŠ	17	33
ZŠ	14	43
SŠ	16	20
Celkem	47	96

Zdroj: Odbor školství a mládeže KÚOK

Osoby s PAS v OK

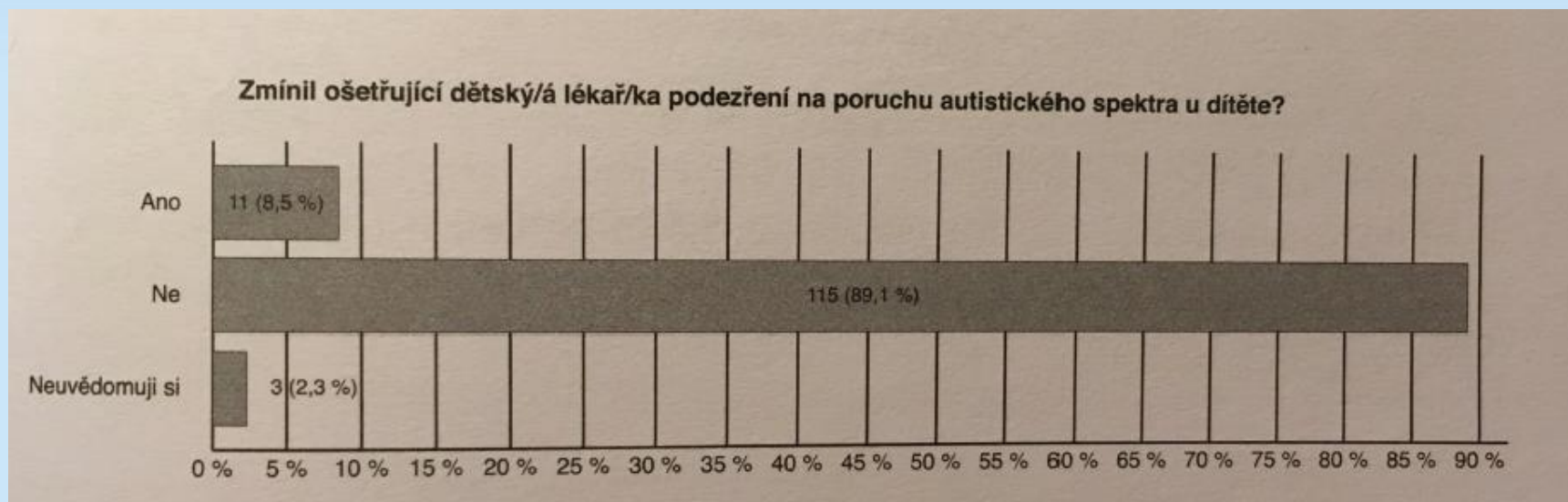
- statistické informace ze zdravotnictví

Zdravotní pojišťovny	2017					Celkem 2017	Opětovné vykázání	2018					Celkem 2018	Opětovné vykázání
	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk	Jeseník			Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk	Jeseník		
Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	1062	499	132	492	86	2271	29	306	132	31	122	36	627	14
Vojenská zdravotní pojišťovna ČR	256	47	68	24	16	411	9	67	19	28	10	3	127	0
Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	62	13	39	21	3	138	?	23	1	16	15	1	56	8
Revírní bratrská pokladna - zdravotní pojišťovna														
Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR														
Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR	244	43	131	97	19	534	?	85	9	44	37	6	181	?

Zdroj: zdravotní pojišťovny

Osoby s PAS v OK?

Zdroj: ŠPORCLOVÁ, Veronika. Autismus od A do Z. V Praze: Pasparta, 2018. ISBN 978-80-88163-98-5., str. 86, Výsledek dotazníkového šetření, Nautis, 2016

Osoby s PAS v OK

- nezbytná komparace údajů z různých zdrojů
  - využít informací
    - školských poradenských zařízení, škol
    - poskytovatelů sociálních služeb
    - z vlastního šetření
    - dětských lékařů v návaznosti na informace zdravotních pojišťoven (???)
      - úvaha

Osoby s PAS v OK

- spolupráce kraje se stakeholdery
  - pracovní skupina (zástupci rodin, poskytovatelů sociálních, zdravotních a vzdělávacích služeb, krajského úřadu ad.)
    - přenos informací do oblasti plánování sociálních služeb a hledání možností v dalších oblastech života
  - příprava sociálních pracovníků OÚORP na práci s rodinami s PAS (komplex problémů)
  - praktičtí lékaři pro děti a dorost – realizace semináře zaměřeného na časný záchyt
    - ve spolupráci s Dětskou klinikou FN Olomouc

ODBOBNÝ SEMINÁŘ
DĚTSKÉ KLINIKY LF UP A FN OLMOUC

Téma semináře:
Problematika dětí s poruchou autistického spektra v raném věku

18. 4. 2018 od 14 hod. **Místo konání: Moresova posluchárna Dětské kliniky**

Odborní garanti: prof. MUDr. Dagmar Pospíšilová, Ph.D., Mgr. Bc. Zbyněk Vočka

PROGRAM:

1. Poruchy autistického spektra: současný pohled na etiologii, patogenetiku, diagnostiku a léčbu. Metodika práce s formidací
2. Praktická zkušenosti s diagnózou a poruchou autistického spektra z pohledu lékaře - MUDr. Pavlína Zvonková - PLEDO Olomouc (15 min)
3. Představení poskytování služby - rané péče. Kazuistika osoby, již byla diagnostikována porucha autistického spektra v raném věku - Mgr. Jana Maláková - Středisko pro děti s PAS, poliklinika Olomouc (15 min)
4. Představení poskytování služby - rané péče. Kazuistika osoby, již byla diagnostikována porucha autistického spektra v pozdním věku - Mgr. Markéta Jerdeková - Jdele, autistické naproti s.r.o. (15 min)

Vzdělávací akce je pořádána dle Stavovského předpisu ČLK č. 16 a bude ohodnocena v rámci postgraduálního vzdělávání kredity pro lékaře.

www.fnol.cz

Osoby s PAS v OK

- spolupráce kraje se stakeholdery
  - předány informace posádkám Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje o specifických potřebách pacientů s PAS
  - semináře a workshopy pro osoby pečující o osoby s PAS
  - případová práce ve spolupráci s poskytovateli služeb a sociálními pracovníky OÚORP a hledání možností zajištění pomoci

Osoby s PAS v OK

- budoucí (ideální) stav – zatím (asi) vzdálený ☹
  - prohloubit spolupráci – case management – rodina, sociální pracovník OÚORP, lékař(i), sociální služby, škola
  - plánovat spolu s rodinou nezbytnou budoucí pomoc a podporu (dlouhodobě předem) – během toho dlouhodobé provázení
    - nezbytnost podpořená zkušeností z Dánska
  - rozvíjet sociální služby, které usnadní život rodinám, v nichž žijí osoby s PAS (zejména raná péče, osobní asistence, odlehčovací služby, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace)

Děkuji za pozornost

Kontakt:

zbynek.vocka@kr-olomoucky.cz

tel.: 585 508 217